

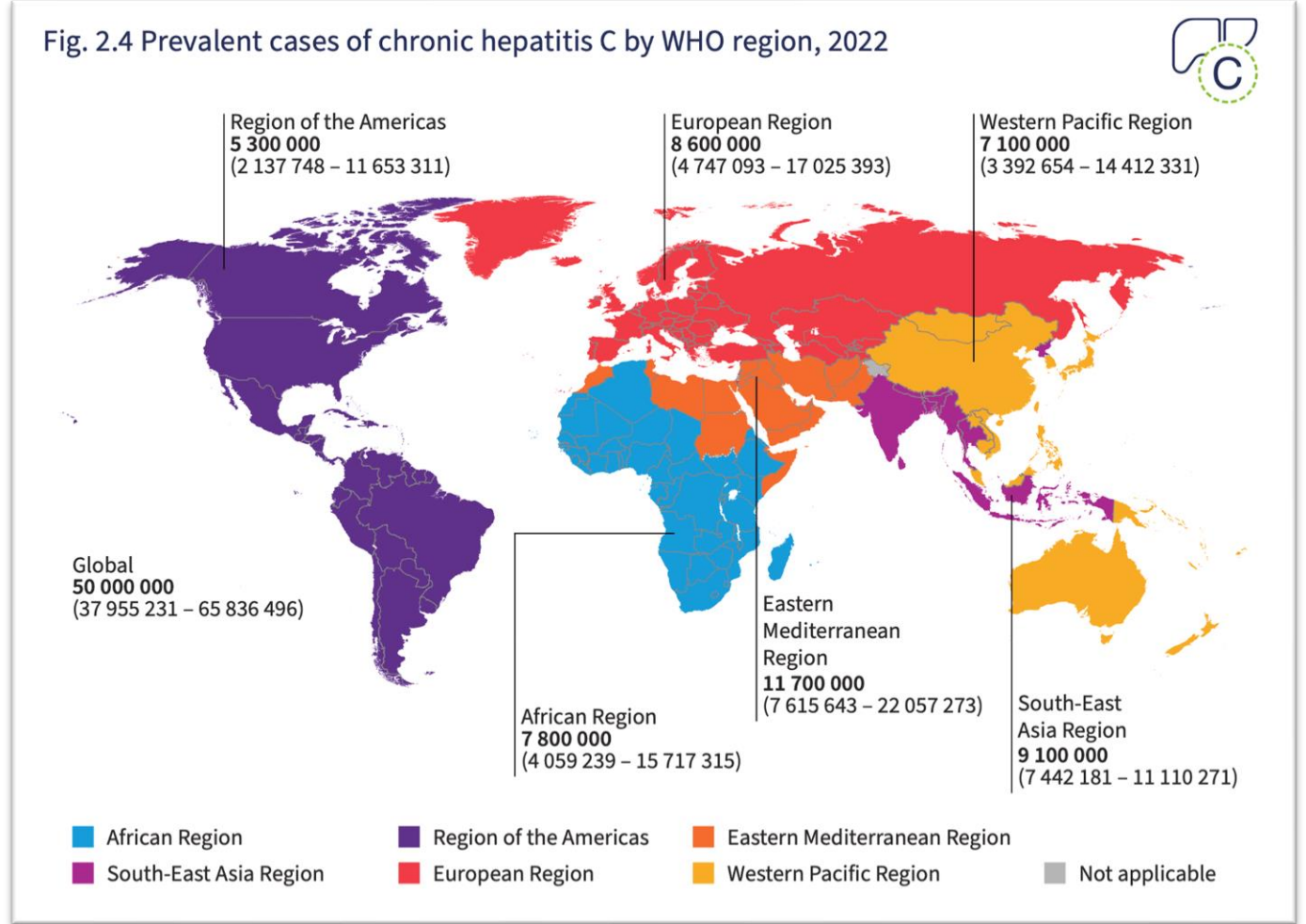

**KRONİK HEPATİT C'NİN DEĞİŞEN
EPİDEMİYOLOJİSİ;
BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ DENEYİMİ**

DR. SEZİN HOŞGEL SEVDİMBAŞ
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi
Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

GİRİŞ

- Hepatit C virüs (HCV) enfeksiyonu, dünya çapında çok sayıda bireyi etkileyen bir halk sağlığı sorunudur.
- Her yıl yaklaşık 71 milyon kişinin kronik enfeksiyon ve yaklaşık 400.000 kişinin ölümüne neden olarak çoğu ülkede nüfusun %1'ini etkilediği tahmin edilmektedir.

Global hepatitis report 2024: action for access in low- and middle-income countries. Geneva: World Health Organization; 2024. Licence: [CC BY-NC-SA 3.0 IGO](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/).

GİRİŞ

- Türkiye'de anti-HCV pozitifliği toplum temelli çalışmalarda %0,5 ile %1 arasında saptanmıştır.
- Bu, 18 yaş üstü yaklaşık 250.000-550.000 kişinin HCV ile enfekte olduğunun düşünüldüğü ve enfekte olanların çoğunluğunun bundan haberi olmadığı anlamına gelmektedir.
- Kronik hepC tespit edilmesinde en büyük zorluğun hem toplumda hem de doktorlarda HCV enfeksiyonu konusunda farkındalık eksikliği olduğu belirlenmiştir. Düşük endemisitesine rağmen HCV, Türkiye'de karaciğer naklinin ikinci önde gelen nedenidir.
- Tedavi edilmediği durumda ise HCV'nin önümüzdeki 20 yıl içinde morbidite ve mortaliteyi artırması beklenmektedir.

1-Balaban HY, Dağ O, Alp A, Tseveldorj N, Vahabov C, Göktaş MA, Pürnak T, Hasçelik G, Demir H, Sivri B, Şimşek H. Retrospective Evaluation of Hepatitis C Awareness in Turkey Through Two Decades. Turk J Gastroenterol. 2021;32(1):88-96.

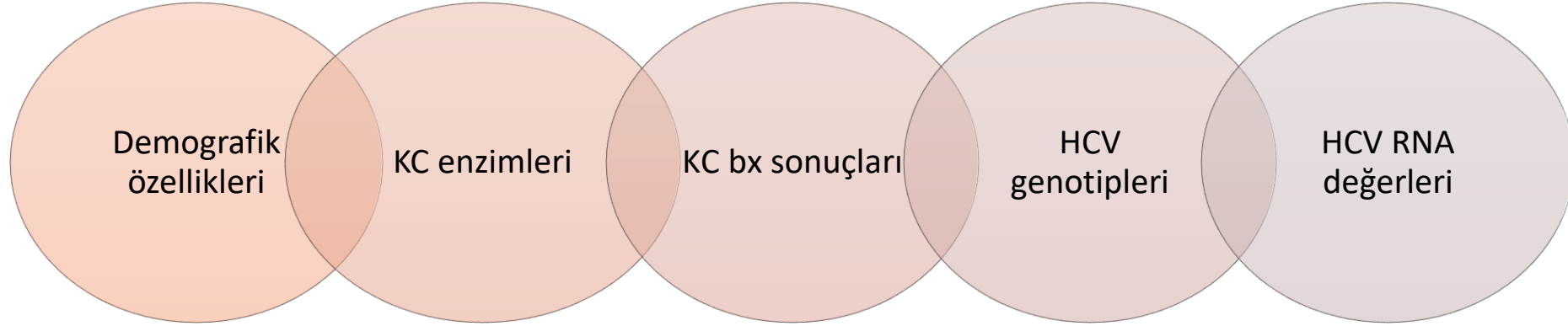
2-T.C. Sağlık Bakanlığı. Türkiye Viral Hepatit Önleme ve Kontrol Programı 2018-2023. Son erişim tarihi: 30 mart 2024 Available from: https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar-db/duyurular/Turkiye_Viral_Hepatit_Onleme_ve_Kontrol_Programi/Turkiye_Viral_Hepatit_Onleme_ve_Kontrol_Programi_TR.pdf

AMAÇ

- Etkili yönetim ve önleme stratejileri geliştirmek için epidemiyolojik eğilimleri, klinik özellikleri ve hastalığın bulaşmasını etkileyen faktörleri anlamak çok önemlidir
- Bu çalışma hepatit C tanısı alan hastaların demografik, klinik ve virolojik profillerini inceleyerek Hepatit C'nin yükünü azaltmak ve hasta sonuçlarını iyileştirmek için sürekli sürveyansın, hedefe yönelik önleme çabalarının ve bireyselleştirilmiş yönetim stratejilerinin önemini vurgulamayı amaçlamaktadır

GEREÇ YÖNTEM

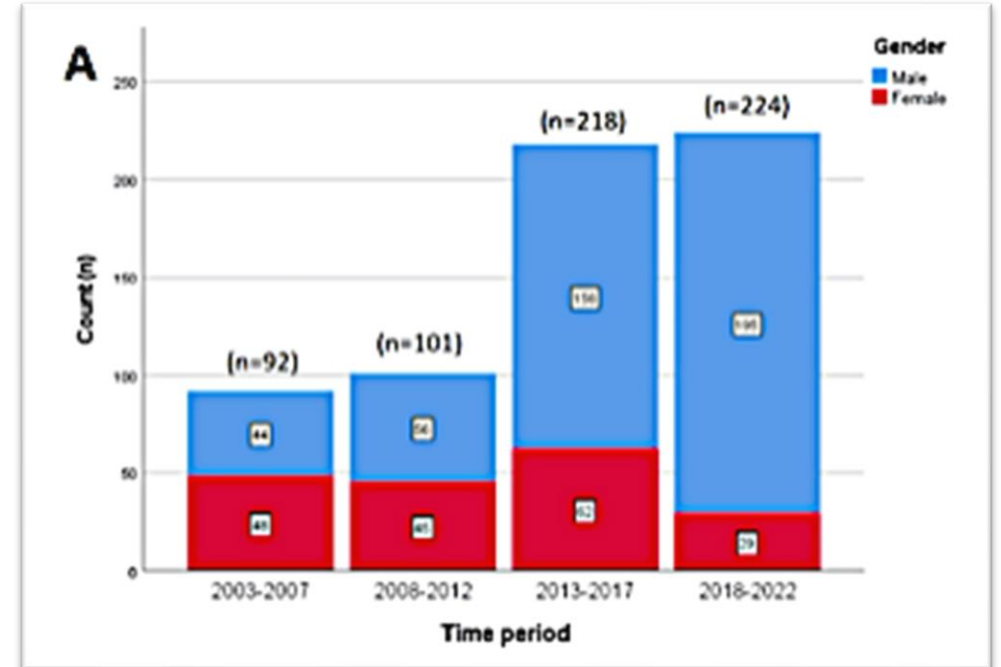
- Çalışmamızda hastanemize 2003-2022 yılları arasında başvuran ve HCV-RNA testi pozitif çıkan 18 yaş ve üzeri hastalar değerlendirildi.
- Hastaların;

- Retrospektif olarak tarandı ve kaydedildi.

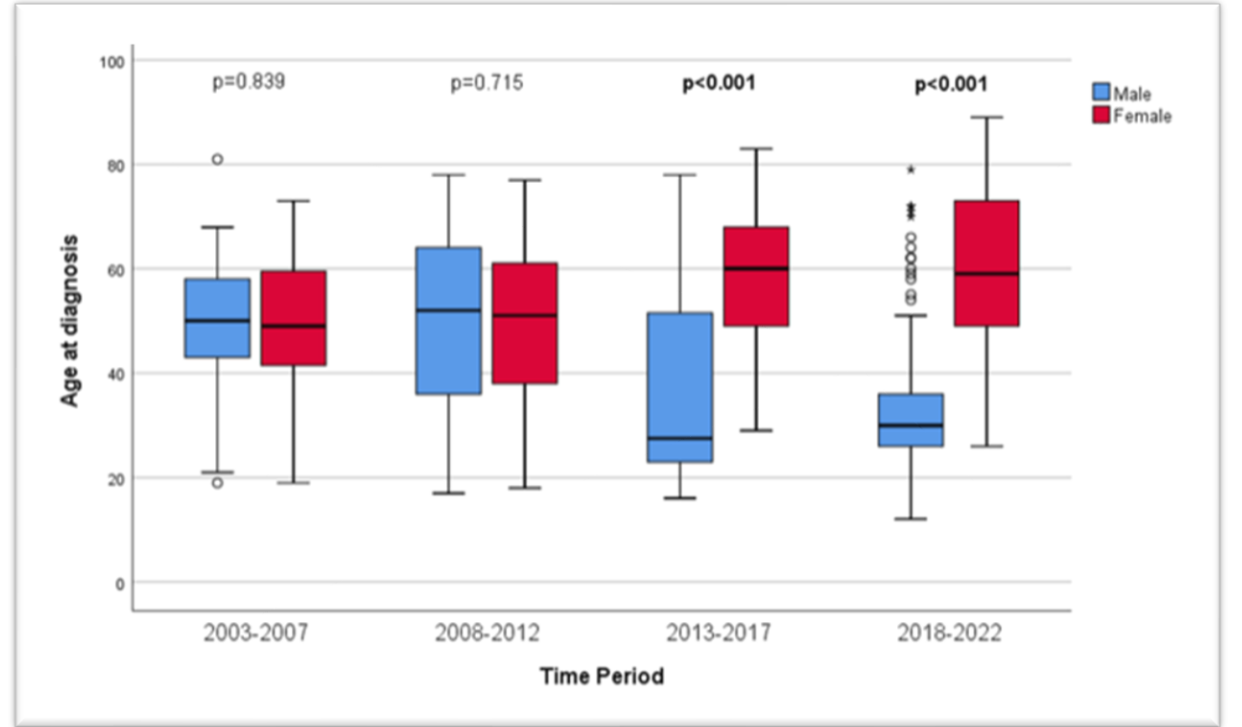
BULGULAR

- Toplam 635 hasta
 - Hasta dağılımı dört dönem (2003-2007, 2008-2012, 2013-2017, 2018-2023) üzerinden analiz edildi
- Hasta sayısı zaman içinde giderek arttı (Şekil 1).

BULGULAR

- Ortalama tanı yaşı $42,3 \pm 17,4$ yıl (12-89)

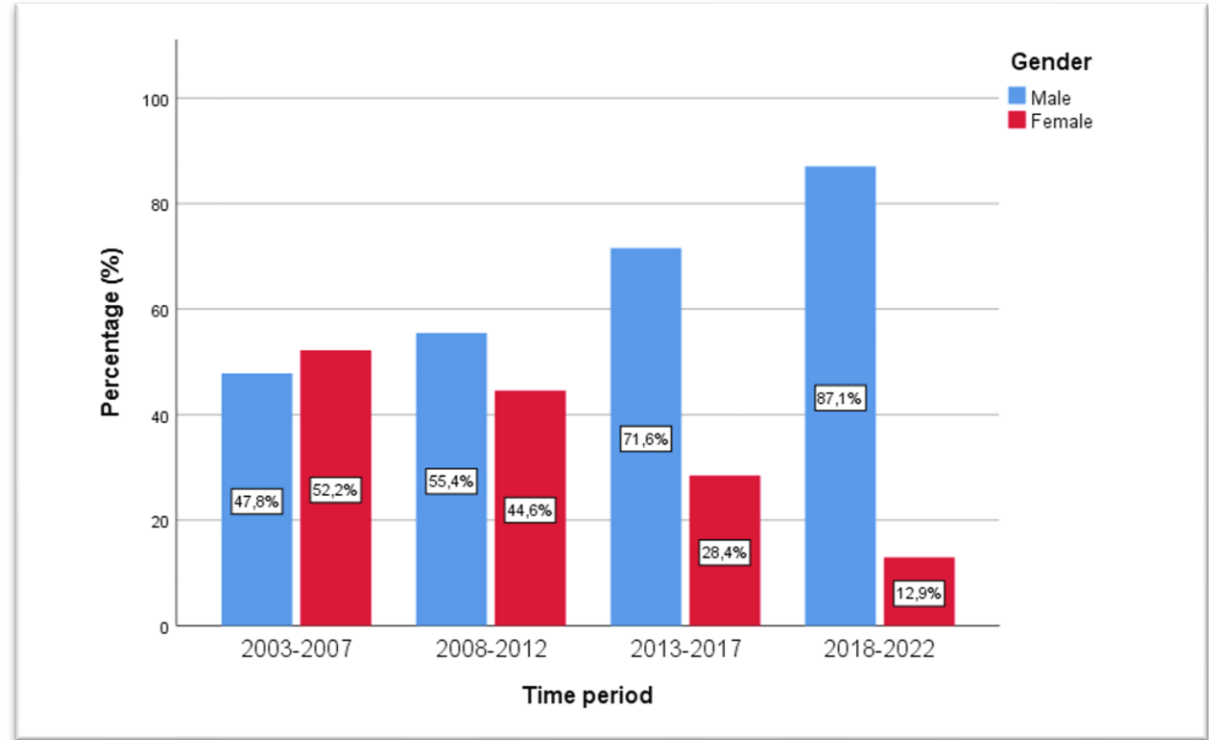

Tanı anında yaş
(2002-2012)
K = E

Tanı anında yaş
(2013-2022)
E < K

BULGULAR

- Hastaların %71'i erkekti.
- Hepatit C tanısı alan hastaların cinsiyet dağılımı yıllara göre incelendiğinde, yıllar geçtikçe erkek hastaların oranının arttığı, kadın hastaların oranının ise giderek azaldığı görüldü

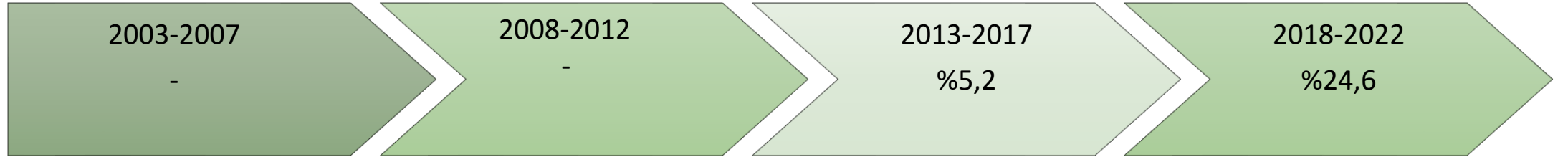
BULGULAR

- Hastaların %55,4'ünde bulaşma yolu bilinmiyordu. 2012 sonrası dönemde bilinmeyen bulaşma oranının önceki dönemlerle karşılaştırıldığında daha düşük olduğu belirlendi.
- En yaygın bulaşma yolu %40,3 ile intravenöz ilaç kullanımıydı
 - 2013-2017 yılları arasında %46,3,
 - 2018-2022 yılları arasında ise %68,3

Bulaş yolu	Zaman periyodu				p
	2003-2007 n(%)	2008-2012 n(%)	2013-2017 n(%)	2018-2022 n(%)	
Bilinmeyen	91 (98.9)	98 (97.0)	102 (46.8)	61 (27.2)	<0.001
IVDU	0 (0.0)	2 (2.0)	101 (46.3)	153 (68.3)	
Hemodiyaliz	0 (0.0)	0(0.0)	9 (4.1)	5 (2.2)	
Cerrahi	0(0.0)	0 (0.0)	2 (0.9)	1 (0.4)	
Güvenli olmayan medikal işlem	1 (1.1)	1 (1.0)	4 (1.8)	4 (1.8)	
Total (n)	92	101	218	224	

BULGULAR

- Cezaevi öyküsü olan hastaların oranı %9,1'di.
- Cezaevi öyküsü incelendiğinde;

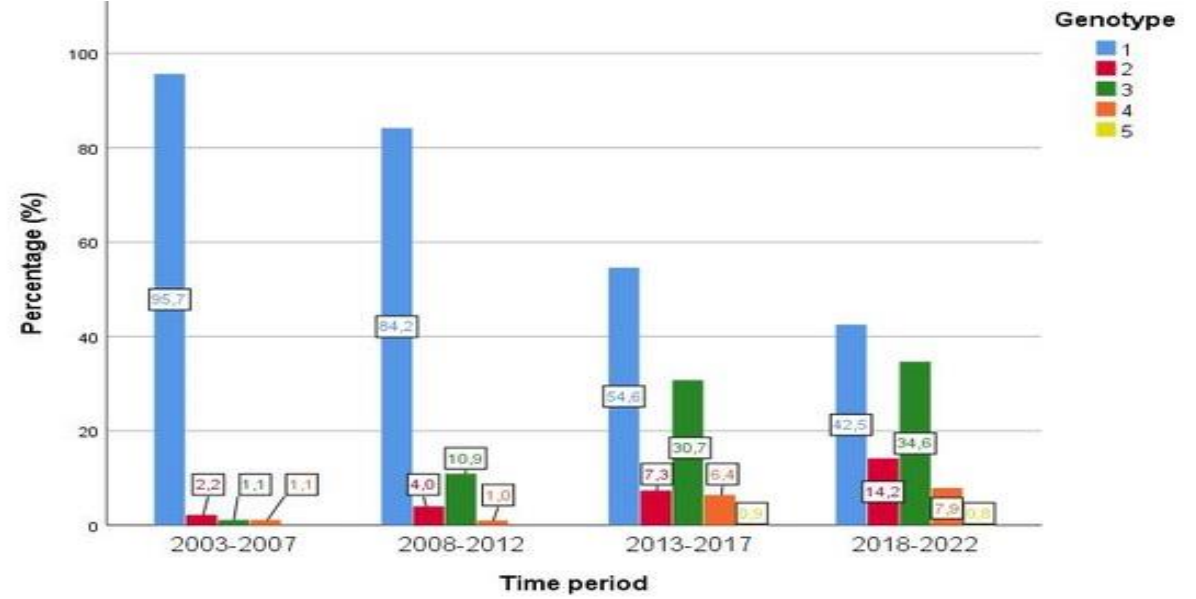
BULGULAR

- HCV-RNA'nın 2018-2022 yıl aralığındaki ortanca değeri diğer yıllara göre daha yüksekti.
- AST düzeyleri gruplarda benzerdi (p=0,148), ALT düzeyleri ise farklıydı (p=0,001)

	Time period					p
	2003-2023	2003-2007	2008-2012	2013-2017	2018-2022	
HCV-RNA (IU/mL)	970000	906500 ^a (179193-2370000)	543000 ^a (80000-2400000)	845041 ^a (213000-3360000)	1851000 ^b (265000-7457000)	<0.001
AST (IU/L)	35	35(25-58)	36(28-57)	36(28-51)	34(25-46)	0.148
ALT (IU/L)	40	33(24-54) ^a	34(27-50) ^a	43(33-70) ^b	43(27-66) ^{ab}	0.001

BULGULAR

- Genotip dağılımının zaman dilimlerine göre istatistiksel olarak farklı olduğu belirlendi ($p < 0,001$).
- 2003-2007 / 2008-2012
 - Genotip 1 en yaygın olanıydı ve hiçbir genotip 5 örneği gözlemlenmedi.
- 2013-2017 / 2018-2022
 - Genotip 3, genotip 4 ve genotip 5 oranları önceki yıllara göre daha yüksekti.

BULGULAR

- Biyopsi yapılan hasta oranı %20 idi. Biyopsi sonuçlarına göre ortalama HAI skoru $8,2 \pm 2,4$, ortancası 8 (3-13) idi. Ortalama F puanı $2,6 \pm 0,8$, ortancası 3(1-5) idi.
- Yıllara göre siroz oranları incelendiğinde, 2003-2007 ve 2008-2012 yılları arasında siroz vakasına rastlanmazken, 2013 yılından sonra siroz gözlenmiş ve siroz oranları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Siroz	Time periods				p
	2003-2007 n(%)	2008-2012 n(%)	2013-2017 n(%)	2018-2022 n(%)	
Hayır	92 (100.0)	101 (100.0)	200 (93.9)	222 (99.1)	<0.001
Evet	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (6.1)	2 (0.9)	
Total (n)	92	101	213	224	

SONUÇ

- Bu çalışmanın bulguları hepatit C epidemiyolojisinin dinamik doğasının altını çizmekte ve devam eden sürveyans, önleme ve tedavi çabalarının önemini vurgulamaktadır.
- Özellikle genç yaş erkekler ve madde bağımlıları kilit popülasyonlar olarak görünmektedir.

**DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİM**

